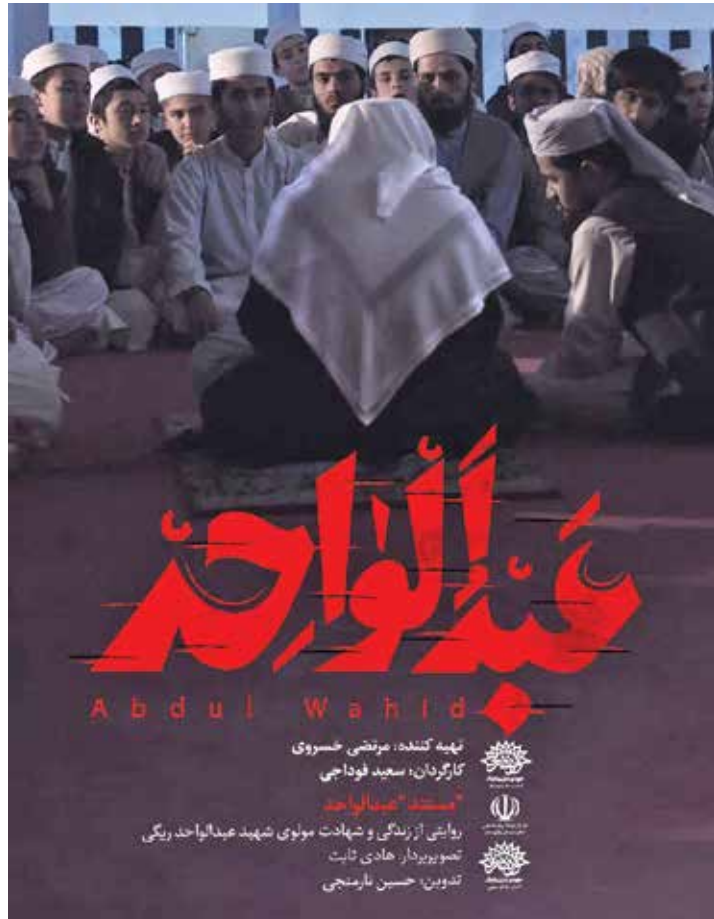

فرا تهران

عبدالواحد

زمانی که متوجه می شدند ما داریم برای شخصیت بزرگی چون شهید عبدالواحد ریگی مستند می سازیم؛ نوع نگاه متفاوت می شد که این نشان از ارادت مردم به این شخصیت و احترامی که برای او قائل بودند داشت. اینجا بود که فهمیدیم داریم در مورد چه شخصیت بزرگ و مهمی کار تولید می کنیم

سید حمیدرضا طباطبایی

۱۸ آذر ماه ۱۴۰۱ خبری ناگوار مردم استان سیستان و بلوچستان و مخصوصاً شهرستان خاش را مکدر کرد. خبر ربایش و شهادت مردی از تبار ولایت و ایمان به نام مولوی عبدالواحد ریگی، امام جمعه مسجد امام حسین (ع) خاش که سال های عمر خود را صرف مجاهدت در راه خدا و تعلیم و تربیت کرده بود. این باعث شد تا دغدغه ساخت مستند «عبدالواحد» با هدف روایت زندگی و واقعه شهادت مولوی عبدالواحد ریگی برای گروهی از جوانان هنرمند این مرز و بوم ایجاد و این مستند در حوزه هنری سیستان و بلوچستان تهیه شود. از این رو گفت وگویی خواهیم داشت با سعید فوداجی، پژوهشگر و کارگردان مستند عبدالواحد تا با چگونگی ساخت این مستند بیشتر آشنا شویم.

از چه موقع جرقه ساخت این مستند در ذهن شما ایجاد شد و پژوهش خود را پیرامون شخصیت مولوی عبدالواحد ریگی آغاز کردید؟

بحث ساخت مستند «عبدالواحد» در ابتدا توسط حوزه هنری سیستان و بلوچستان مطرح شد و طی تماس و مشورتی که در خصوص تولید این مستند با حوزه هنری خراسان جنوبی انجام شده بود؛ بزرگواران لطف داشتند و بنده را که مدتی بود در زمینه مستندسازی بخصوص مستند شخصیت ها با تمرکز بر چهره های اهل سنت فعالیت می کردم، از موضوع مطلع کردند.

حسب پیش زمینه ای که از مستند های قبلی من وجود داشت و خروجی آنها از رسانه های بومی و ملی پخش شده بود و خدا را شکر توانسته بود نظر صاحب نظرها را به خودش جلب کند این شد که طرح مستند عبدالواحد به بحث گذاشته شد و توافق های اولیه برای آغاز پروژه شکل گرفت.

با توجه به بعد مسافت پژوهش های اولیه ما در خصوص شخصیت مولوی شهید عبدالواحد ریگی، در محل سکونت من و استان خراسان جنوبی از طریق اینترنت و گفت وگو با افرادی که دانش و آشنایی کافی را با شخصیت اصلی مستند داشتند، آغاز شد و همین طور دوستان ما در حوزه هنری سیستان و بلوچستان هم راهنمایی های خوبی در این زمینه انجام دادند و مواردی را ارسال می کردند که آنها را هم مورد بحث و بررسی قرار می دادیم و از این طریق پژوهش های اولیه انجام شد تا اینکه به مرحله ای رسیدیم که برای ضبط به استان سیستان و بلوچستان و شهرستان خاش سفر کردیم و در آنجا هم پژوهش های میدانی انجام دادیم و نتایج خودمان را جلوی دوربین بردیم و الحمدلله به نتایج خوبی هم توانستیم برسیم.

دغدغه ها، پیشامدهایی قبل یا حین کار داشتید؟ چطور از پس آنها برآمدید؟

بواسطه اینکه در خراسان جنوبی و سیستان و بلوچستان مانزدیکی و ارتباط زیادی با برادران اهل سنت داریم و با توجه به اینکه مستند دیگری هم با نام «حسین (ع) در مکتب اهل سنت» کار کرده بودم؛ خب این نشان از علاقه شخصی خودم به موضوع بود و دغدغه و علامت سؤال هایی که در ذهنم ایجاد شده بود تا بیشتر با شخصیت مولوی شهید ریگی آشنا شوم و حقیقت ماجرای زندگی ایشان را بدانم. این شد که براساس تحقیقاتی که انجام داده بودیم و شخصیت محور بودن این مستند با همکاری گروه تولید مستند عبدالواحد و همین طور مردم شریف شهرستان خاش دغدغه های کوچک و بزرگ را از پیش روبرداشتیم.

فضای استان سیستان و بلوچستان و مخصوصاً شهرستان خاش در زمان تصویربرداری و ساخت این اثر به چه شکل بود و مواجهه مردم با شما چطور بود؟

خدمت شما عرض کنم بعد از شهادت شهید عبدالواحد و آن اتفاقاتی که قبلش افتاده بود فضای استان مخصوصاً شهرستان خاش واقعاً حساس بود؛ یعنی چیزی که با چشم دیده می شد حالت عادی شاید نداشت؛ برای ما حداقل. ما وارد شهر که شدیم آثار این بود که بانک های این شهر آتش گرفته بود و سوخته بود و همه اینها باعث شده بود مواجهه مردم تحت تأثیر این قضیه قرار بگیرد. زمانی که

ما داشتیم فیلمبرداری می کردیم قطعاً نوع پرسش ها و سؤالات و حتی نوع نگاه به ما متفاوت بود تا اینکه زمانی وارد پروژه می شدیم که اوضاع از هر نظر عادی باشد و این باعث شد که از طرفی هم بیشتر نگران باشیم و هم طبعاً جانب احتیاط را هم رعایت کنیم.

به طور مثال عرض کنم روزی که داشتیم در بازار خاش فیلمبرداری می کردیم با این پرسش مواجه بودیم که چرا و از چه چیزی دارید فیلمبرداری می کنید؟

اما جالب اینجاست نجابت و مهربانی مردم سیستان و بلوچستان حتی در همین شرایط سخت هم نقطه قوت ما جبراً بود و مخصوصاً زمانی که متوجه می شدیم ما داریم برای شخصیت بزرگی چون شهید عبدالواحد ریگی مستند می سازیم؛ نوع نگاه متفاوت می شد که این نشان از ارادت مردم به این شخصیت و احترامی که برای او قائل بودند داشت. اینجا بود که فهمیدیم داریم در مورد چه شخصیت بزرگ و مهمی کار تولید می کنیم.

فضای کلی و خط مشی روایی این مستند را شرح دهید.

در ابتدای کار فضای متفاوتی را برای فیلم ساخته بودیم که یکی از دلایلش این بود که دور از آن محل بودیم و برداشت های ذهنی ما ساخته و پرداخته جلساتی بود که با فیلمبردار و مستولان در این خصوص داشتیم. اما در روزهایی که وارد فضای حقیقی ماجرا شدیم، اطلاعاتی جدیدی در بحث شخصیت و نوع به شهادت رسیدن این شخصیت به دست آمد که بحث چگونگی به تصویر کشیدن واقعه شهادت ایشان خیلی حائز اهمیت بود. ساخت مستند به شیوه بازسازی واقعه، تصمیمی بود که خیلی به ما در بهتر به تصویر کشاندن موضوع کمک کرد چون اگر به شیوه مرسوم صرف مصاحبه گرفتن از نزدیکان و... پیش می رفتیم با وجود راحتی کار برای ما، منتج به باز خورد و خروجی خوبی نمی شد. برای همین به شکل مستند بازسازی برخی از جلساتی که شهید در آنها حضور داشتند مثل پلان های داخل مسجد و واقعه شهادت را بازسازی کردیم تا از این طریق مواردی را هم که از ما خواسته شده بود، بهتر توانستیم به تصویر بکشیم.

اگر حرفی باقی مانده...

تشکر می کنم از خانواده مولوی شهید عبدالواحد ریگی، مردم خونگرم شهرستان خاش و همه عوامل و همکارانم در حوزه هنری سیستان و بلوچستان و خراسان جنوبی که در تولید این مستند همراه من بودند.